

GARA ÁKOS

NAPKELETTŐL
NAPNYUGATIG

A SZERZŐ KIADÁSA

GARA ÁKOS

NAPKELETTŐL
NAPNYUGATIG

I. EREDETI KÖLTEMÉNYEK

II. MŰFORDÍTÁSOK

román, zsidó, német, francia,
angol és amerikai költők
műveiből

MAYER-NYOMDA, CLUJ-KOLOZSVÁR 1933.

Perényi Táncs költő- és író-
kollektívának, kedves, jó fiain-
nak és tehetséges tanítványainak
iszolalmi szeretettel

21. szám.

Gara címe

70298

I.
EREDETI KÖLTEMÉNYEK

EREDTI KÖLTEMÉNYEK

70298

Két lélek találkozik

Te még a csókon innen, szűzen élsz,
A testiség nem űzi bűnbe véred.
Lelked komoly, mint tiszta, szent ígért,
Halálos csendbe sincsen benne félsz.

(Az ucca:)

Jöjjön közénk a büszke testvér,
Csak egy igaz: ha testre test ér.

A test s a lélek bennem harcban áll,
Megtisztulok, ha szennyben ég a testem,
Ha csókos vérem csöppenként eresziem,
Erősebb lelkem, mint a zord halál.

(A tömeg:)

Halál reá, ki nem tud élni,
A nő a nap, a föld a férfi.

Szűztiszta lelked szánva-szánja rég
A szennyes élet véres könnyeit.
Dolgos nyomorban mit segít a hit?
Sötét kohókban szépek lelke ég.

(Egy új apostol:)

Hozsánna, lélek, hív e század,
Csodát ígér, új hitre lázad.

A testem gyarló, hitvány sárdarab,
De tiszta lelkem végtelenbe vágynak.
Roskadva érek bús, halálos ágyig,
Lélek szárnyán magasba száll a rab.

(Egy anya a sirból:)

Enyém a teste és a lelke,
Fiam, pihenj, mellém temetve.

Márta

Jó Márta bizzál, bánatod feledd el,
Gyászodra ül reményül cipruság,
Nárdust keverj s Libanon cédrusát,
A szív sebét kendd illatos kenettel.

Az éj ködére kél ragyogva reggel,
Feltámadás követ haláltusát,
Új nap tüzének hálát koldus ad,
Lát új esodákat könnyező szemekkel.

Előttem áll a nénéd, Mária,
Gyöngysorba gyásza bús könnyet fakaszt:
Lázár halott, szegény atyádfia.

A teste sebzett, gyötrött pária,
De lelke hittel vár egy új tavaszt.
Bizony mondom, fel kell támadnia.

(1922.)

Emlékezés anyámra

Tudom, hogy gyűlöl! sok gonosz,
Mert törhetetlen jó vagyok,
Szivemben megváltók hite,
Agyamban égi tűz ragyog.

A gőg magasra szárnyaló
Hittel repül lelkem felett:
Parázna vágyat, könnyeket,
Alázatos multat feled.

Csak egyre emlékszem hiven,
Akit szerettem s értem élt,
Kinek virrasztó éjeken
Szeszélyem szótt bús szemfedélt.

Halott anyám, érted gyötör
Unott, hervadt szívem, szegény:
Sirodra kárhozottan ül
A meddőszívű, bús legény.

Anyám, jóságod égi volt,
Szent, megbocsátó, végtelen.
Anyám, segíts, a gyűlölet
Mély pokla vár... Mi lesz velem?

Mig nem szeret mindenki úgy,
Amint te jó, te tiszta, szent,
Nem lesz az égben irgalom,
Nem lesz a földön béke, csend.

Vallomás

Halódó szívvel íme áldást mondok:
 Áldottak legyenek a bátor bolondok,
 Akik nevetni mernek,
 Akik szeretni mernek,
 Az ifjú, lány, a gyermek.

Halódó szívvel vallom, míg csak élek:
 A földön legnagyobb a szűzi, tiszta lélek,
 Az ifju első bókja,
 A válasz szűzi szókra,
 A lány legelső csókja.

Halódó szívvel ím, a multba nézek:
 Bűnösek voltak vágyaim s merészek.
 Boldog, ki szégyel szennyet,
 Földön keresve mennyet,
 Családi ágyat, enyhet.

Halódó szívvel! im jövőbe látok:
 Vénülő emberben rejlik minden átok
 A vének vért kevernek,
 Az ifjak szűzre lelnek
 S áldott jövő a gyermek.

(1922.)

Vándormadár dala

Vétkes szerelmek, titkos esókok álma
Riasztja, rontja béna szívemet.
Szememre álom ül, kihült ajkam remeg,
Szeszélyes jégvirág lelke tükrére száll ma.

Mint bús vándormadár, kinek csapzott a szárnya,
Aléltan csüggök rajtad, ifjuság,
Dús, karsu pálma, lenge mirtuszág,
Szépséged illatát leheld a rút haláira.

Hadd szálljak fel fehér felhők felé,
Hol új élet vár, napsugár, szivárvány,
Ne hulljak földre szárnysegetten, árván.

Szívem halódik, hints erőt belé
Utólszor zengő, halhatatlan dalra:
Teremtsen új csodát lehelledet hatalma.

(1924.)

Isten báránya

Lupus est homo homini, non homo.

Ti éhes farkasok, halljátok bégetésemet.
 Be büszkén, boldogan ordítjátok: béke.
 Béke a bukottra, béke a bolondra.
 Béke a beteg bárányra.
 Fáj, hogy szelíd vagyok,
 Nincsenek karmaim és agyaraim.
 Nem tudok harapni, tépni és marcangolni.
 Csak bégetek, bégetek tétován,
 Mint az Isten báránya.
 És ti marcangoljátok húsomat, tudómet és szívemet.
 Már az agyvelőmíg érnek szennyes, véres karmaitok.
 Az agyvelőmíg, ahol úgy rejtőznek az élet szépségei,
 Mint anyaföldben a vetőmagok
 És barázdáiban úgy rejtőznek a lélek szépségei,
 Mint tenger fővényében a drágagyöngyök.
 Ezeket irigylitek, ti éhes farkasok
 És szét akarjátok marcangolni az agyvelőmei.
 Balgák, botorok, bűnös bolondok.
 Isten bárányát nem lehet megölni.
 Kiontott vére az emberiség küszöbére freccsen
 És megtermékenyíti a boldog jövődőt.
 Éhes bődötök megtelik a hús véres cafataival
 És ti jóllakottan meggebbedtek . . .

Isten báránya pedig szelíden béget
 A jók, tiszták és békeszeretők lelkében.

(1924.)

Bucsú az ifjuságtól

Csak egyszer lássalak, csalóka délibáb,
És jöjjön pusztaság, jöjjön bús Hortobágy,
Sivár, magános út, a puszta földön ágy.

Csak egyszer ints felém, tékozló ifjuság,
Még egyszer hintsd felém a lélek mirtuszát,
Vívjak, mint Don Quijote, szélmalomtusát.

S legyek, mint Assisi, szent kolduló barát,
Dicsérve Napszülőt, Holdtestvért, Földanyát,
Imádság, bőjt között utolsó éjen át.

Vagy balga, templomos, vén Tizek egyike,
Számon halottakért esdő, unott ige
S hült festem sír felé kolduscsapat vigye.

(1926.)

Uj Prometheus

Vakság, sötétség harcolói,
Kik látni gyávák fényes nappal,
Boszút lihegve égi lángra,
Bérchez láncoltak vad haraggal.

Hirdettek hűtlen lázadónak,
Ki gúnyt szór régi istenekre,
S a Nap tüzét a földre hozva,
Világot gyujt csüggedt szivekbe.

Rám rontott gúny, gögös gonoszság,
Ki békét lestem balga lázban,
Baldog jövőt, merész, nagy álmat
S uj fényt a rozzant, régi házban.

Leláncoltak bitorlott lánccal,
Vad vészmadár kering felettem.
Míg marcangolja, vérzi szívem.
Tünnöm kell némán, búsmeregetem.

De karmait tompítja lelkem:
Erős, szilárd, mint büszke szikla.
Már ég a tűz, dereng a lángja
S örök fényt rejt a szikra titka.

(1927.)

Ovidius Tomiban

Hazugságot, hatalmat megvetettem,
S a zsarnok bennem bűnbakot talált.
Tenger sötétlő árja zúg felettem,
És számüzötten várom a halált.

A társaim rabszolgák és kalózok,
Bús ostobák és bős gonosztevők.
Igazságért halálig így adózok
Szabadságot, szent alkotóerőt.

Míg fórum, cirkusz új tavaszra lendül,
Örök városban művészet ragyog:
Bús tengerparton zordon téli csend ül
S e jégszivek közt lassan megfagyok.

Tógám, sarum kopottas, dísze nincsen;
Ezüst, arany házamból elfogyott.
Viasztáblám, íróvešzön a kincsem.
Bevésem álmom s eltörlöm legott.

Igy élek itt, utálva szégyent, szennyet,
Halljátok esküm, házi istenek:
Örök Város, inkább utolsó benned,
Mint itt az első, úgy segéljetek.

(1928.)

Hósi halál

Nekem kettős harc lett keserves részem:
 Harcolni enmagamért, dús vágyaimért, szent
 álmainért,
 Felsőbbrendű mivoltomért
 S harcolni halálig egy szebb, egy emberibb jövőért.

Erényt és bűnt hazudni nem tudok,
 Kitárom lelkem kincsét, véres sebhelyét
 Irigy, kíváncsi, gúnyoló tömegnek
 S mint üldözött vad, elbúvok riadtan
 Magányom titkos, elhagyott zugában,
 Új harcra gyűjtve éltető erőt.

S hittel hiszek egy boldogabb jövőben.
 Hol összeforrnak dobbanó szívek,
 Egy nyáj lesz: koldus és király, bölcs és bolond
 S a nyáját őrzik: béke és igazság.

Akkor megértik harcos lelkemet
 S kihült agyam gyűlölt játékait
 És megbecsülnek, mint egy hős rajongót,
 Ki kard előtt göggel kitárta keblét
 És megtisztulva megváltó halálban,
 Áldást hagyott megújhodott világra

W. L.

(1928.)

II.
MŰFORDÍTÁSOK

II
MUFORDITORS

Alexandri

Csillagok

Szememből kéklő szemedig
Csak két csillag fényeskedik.

Miből valók e csillagok?
A testük, mint a könny, ragyog.

Szememből sűrű könny fakadt
És egyre hullt az ég alatt.

Mint kis virágra kék azur,
Égből hűs harmat gyöngye hull...

Szememből annyi könny fakadt
Szegény hazám, sorsod miatt!

És értetek sok omla ki,
Ti földnek jármos rabjai.

Nem bánatköny fakadt csupán,
Könyeztem boldogság után . . .

Két könnycsepp hullt le egy napon:
S te lettél fényes csillagom.
(1921.)

Eminescu

Szonett

Künn ősz borúl hervadt, hulló levélre,
Az ablakomra sűrű cseppet szór a szél.
Kezedbe nyútt papír szerelmesen beszél
S emlékezel sok boldog napra, évre.

És felriadsz, ha ajtód koppan, félve:
Muló percekben tünt remények vágya él.
Jobb is, ha künn a szélvész szárnyán száll veszély,
A tűzhelynél szunnyadni halk zenére.

Karosszékemben gond tüzébe nézve,
Álomlept borít szememre Dochia.
Régmúlt mesék ködfátyolos tündére.

S im, lépés koppan, padlót halkan érve,
Suhogva lebben egy selyemruha
S hűs, hófehér kéz hull szemem tüzére. (1921.)

Octavian Goga

Petőfihez

Kit meghallgattak istenek, te mindörökre gyűlölt
 testvér,
 A végzet prófétája te, az istenek kegyükbe vettek.
 S hogy halhatatlanná tegyék a harsonád hangját s a
 tetted,
 Fölkent halántétkodra hullt az égi kegyből drága,
 szent vér.

Halálon túl, amerre hull szent vándorútid égi rögje,
 Látod, mint tépi szenvedés bús lantom hangját vad
 viharral.
 Hideg mosollyal rám tekintsz, míg fényt sír fenn
 a hősi hajnal,
 Ne hidd: rám csak könnyet hagyott Apolló gyászos,
 bús örökbe.

Várj, várj kissé, most járja még haláltáncát a balga
 ember.
 Robogva rázza, rengetj világok békéjét az orkán,
 Utólér, érzem, engem is, a könnyre vérözönt sodor-
 ván,
 S kivonszol karja lángolón az örvényből halálos
 sebbel.

Ha majd az ítéletnapon halott testemre új világnak
 Talapzatát hordják hiven s felépül rajt' a boldog
 élet:
 A kettéosztott föld ölen, testvér, örök nyugyóra
 térek,
 Szelíden nézek majd reád, vád és harag mind mesz-
 sze szállnak.

A kék égboltról elvonúl a gyűlölet felhője végre,
A végtelen hullámokat halkán bolyongjuk át mi
ketten,
S míg szent jutalmul nyugszik ott halóporunk a
néma csendben,
Dalunk zenéje elpihen, mint villám fáradtan,
kiégve.

(1921.)

Octavian Goga

Flamma mundi

Chaos mélyén szendergő vad vihar,
Ki rég vajudsz holt végtelenben
S örült dalod világesöndet zavar,
Évszázadonkint rémesebben:

Örök időktől izzó gőg tüze,
Te lángoló uszályu hullám,
Vad végzet könyvetosztó bús szüze,
Ki lengsz lidércként földi hullán . . .

Ki szikrát szórsz a hegycsucsán
S halálmagot vetsz tar mezőre,
Ki átkot hintsz áldás után
És új határt szabsz, égre nőve:

Te borzalmas, te szent vihar,
Ki jössz, mint zengő lávatenger,
Ó, kérlek, gyujtsad fel hamar
Házunkat is lelkes tüzeddel . . .

Hadd vesse égis rémes átkaim
Fájó keservét, mely sokáig
Égett szívem szentelt oltárain
És reszkető fénnel világít.

Mig egy napon megenyhül majd a föld
S a gyűlölet tüzében égett
Testére újra tiszta leplet ölt,
Melyet fehérre mostak szenvedések:

Mondhassak én is majd e nagy napon,
Mint ünnepen jámbor hívő rebeg,
Arcom feléd fordítva, szent napom,
Fohászt titokban:

Béke veletek! (1921.)

Lucian Blaga

Régi emlékek csendjében

Közelről int szerelmetes hegyem
 s a hű rokon: gyümölcsös, lombos erdőm.
 Köröttük szálldos sok szép régi emlék,
 rajtuk pihen dolgos napok mohája,
 hétköznapiakra boldog ünnep estje,
 reám terítve jótékony homályt —
 panaszra többé nincsen már okom.
 Csendben nyugszik köröm, mi fentartatja fölöttem
 az égboltozatot.
 Emlékszem arra az időre, amikor még nem voltam —
 a messzi gyermekkorra
 és sajnálom, szivemből sajnálom, hogy nem maradtam föld.
 És egyre azt rebesgetem:
 a csillagok nem ütnek zajt soha, —
 igen, panaszra nincs többé okom. (1933.)

Emil Isac

Várás

A kunyhóban kihunyt a méceses,
Nincs otthon egy falat kenyér.
És sír a gyermek: árva, éhes,
Az apja vissza sose tér.

Hideg van. Rég kihült a kályha.
Vihar verdes tört ablakot —
S a tömlöc tágas udvarába
Bitófa mellett perg a dob.

(1935.)

Emil Isac

Holt város

Az életed, bus város, ép-e?
Halk uccáid lépten-nyomon kihálnak.
Siralmat
Rejt itt mindenki képe.

És tikkadt néped sápitozva lépked:
Hoz uj csodát az élet?

...
S hunyó nap ölt aransugáros éket,
Szénásszekér illatja szerteszéled.

...
Holt város éled.

(1933.)

Eugen Florea

A költő álma

Közelg a költő álma,
Szines játéka már.
Titkok lilás kódében
Az ihlet perce vár.

A kellem könnyű szárnyán
Lengén repül tovább,
Mint illat, illan, árad . . .
Csodás álmvilág.

Halvány hold arca könnyes,
A költőért remeg,
A múzsát esdve kéri:
Társát ihlesse meg.

De szende esdeklése
Süket fülekre lel,
A vers kinnal vajúdik,
A rím nem csendül el.

Álom világa oszlik,
Rejtelmes űrbe vész:
A látomás csaló fény,
Az érzés könnyre kész.

És fájón, szagatottan,
Míg várja néma sír,
Halálkiáltás hallik:
A holt vers lelke sír. (1930.)

Eugen Florea

Boldogság

Száll éj csodaszárnya
 — Világa köd árnya, —
 Mint halkszavu hárfa:
 Mit suttog a szivembe?

Bűvös rege párja
 — Varázs a világa, —
 A földre leszállva,
 Mit zsong-bong a szivembe?

Mormol patak árja,
 — Fut tarka világba —
 A mult gyönyör álma
 Mit juttat most eszembe?

Egy pillanat utja
 Szellő tova fujja,
 Nem láthatom újra,
 Repül köd szürke szárnyán.

Száll gyorsan a szélbe,
 Elpárolog éjbe,
 Mint szellem a légbe,
 Idő éjféltre járván.

Eltűnik örökre
 A semmibe, ködbe,
 Nem száll soha rögre,
 Leng puszta űrben árván.

(1930.)

Adolf Donath

A próféta

Ismeretlen élt gheftóban,
Mint ki messze tájról jő meg
Új vidékre, régi vágyban
(Már hunyóban) szítva bátran
Új tüzét a szebb jövőnek.

Mindenütt csak gúny kísérte
Rab zsidók közt, hol tanított,
Megnevették minden tettét,
Balga aszkétának hívott
Szent prófétát megvetették.

Mert zsidóink félve-féltek,
Meglapulva, mint az árnyak,
Hallván, hogy rabláncon élnek:
Megcsalatra sír a lélek,
Terhe multnak és a mának.

És arany rút istenének
Áldoztak, míg sújt az ostor
S újra boldog csöndre várnak,
Míg elnyüve ostorostól —
Hangja nyög bilincsnek, zárnak.

*

Gyűlöltebb lett napról-napra,
Csak szegények kis csapatja
Gyűlt rajongva bús körébe:
Népeért boszút fogadva,
Irgalmat hoz kín helyébe.

S este, míg a naplemente
Felhők közt vörös sugárral

Száll a templom hófalára
S mint egy lánggal égő fáklya
Tűzesikot ragyogva árnyal.

Ott figyeltek bölcs szavára
S így dalolt: „Mély fájdalomra
Néz Keletről Cion vára,
Rozsdamarta büszke orma
S mint selyem, suhog le rája

Sóhaj át a cédruserdőn. . . .
Sírj, Cion leánya, sírva
Elszakadt a lantod hurja,
Vágyad nyugszik néma sírba
És hited halomra hullva,

Bár erős volt s rendületlen,
Szíved álnok lett anyádhoz,
Népeden dül szörnyű járvány,
Téged pártos szíveddel átkoz
S elhagy nyájad, bűnbe járván,

Sírj, Cion leánya, sírván:
Vérben ázott anyaföldünk,
Jöjj, üdítsd fel könnyeiddel:
Új, virágos tájat öltünk,
Régi rögre kél a reggel.

Cédrus lombja újra zöldül
Libanon felett a lejtőn,
Hol beteg szív gyógyul, éled,
És a szent órákban esdőn
Bánja bűnét árva néped.“

*

Harsányan zengett a hangja
És a visszhang visszarengte
És az éjbe néma csöndben

Csillagos, csodás özönben
Gyémántszikra hullt a szentre.

És a rózsák illatoztak
S túl a cédruson s a mirrhán
Hangzott, mint a bűvös monda,
Prófétánk siralma, mondva:
Sírj, Cion leánya, sírván . . .

*

Multak évek, tüntek évek.
Termőföldön százezer kéz
Hull ökölbe új erővel,
Együtt örvend magvetővel
És ekéhez állni mind kész.

Míg a ghettó kapujában
Gyermekeket tanít a látnok:
Gazdag és szegény a földön
Mind egyenlő, mint a börtön
S rabja mind a zord halálnak.

Felnőtt sok derék tanítvány
És a látnok bölcs igéje
Szerteszállt a nagyvilágba
S hajlik Jákób büszke sátra,
Mint a repkény, új reményre.

És egy új nép tör magasba
Szeretettel, őserővel.
Egy a lelke, egy az arca,
Bátran indul kínba, harcba
S vérkönyéből szent fa nő fel.

(1920.)

Adolf Donath

Uccai énekes a ghattóban

Lublin, 1917.

Túl a zsidó kapun
 A zeg-zugos uccán
 Dalolva jár az uccai énekes . . .
 Zengi a mózesi érckürt győzelmi dalát,
 Világok soha el nem pihenő gyűlöletét,
 Istent, szeretet szent szülőjét,
 Micrajim földjét zengi
 S a tengerszenvedést,
 Éhező gyermekek jajszavát,
 Vad, vészes felleget az új egen,
 Anyák fiait, kik ezrivel estek
 És gyászruhás, síró anyákat,
 És szüntelenül zokogja tovább
 A fájdalomtól áradozó,
 Bús, hörgő, nyöszörgő,
 Égbekiáltó zsidó dalait
 A nép soha meg nem szünő könnyeiről
 S a vágyról, amely örökké éget,
 Jerusolajimért,
 Jerusolajimért.

Túl a zsidó kapun
 A zeg-zugos uccán
 Figyelve áll a nagy tömeg . . .
 Ám a világtalan énekes
 Nem látja, nem . . .
 Az énekes, aki énekel,
 Nem hallja, nem . . .
 Nem látja a gonosz szemforgatókat,
 Nem érzi, jaj: fájdalmát meg nem értik,
 Nem érzi, jaj: Isten kertjében élnek

A rosszak közt, kik téves úton járnak
S az életért elárulják a népet,
Jó és igaz emberek is.
S e bölcssek, kegyesek remegő kézzel
Törölgetik könnyes szemüket,
Mintha Isten választotta volna
S az Úr küldöttje a vak énekes:
Igazmondó, igaz próféta
Ki vádol s ítél idegen földön . . .

Túl a zsidó kapun
A zeg-zugos uccán
Dalolva jár az uccai énekes . . .

(1920.)

Goethe

Szüntelen szerelem

Hóban, esőben,
Viharfelhőben,
Ködtenger éjén,
Az örvény mélyén
Szüntelen, szüntelen,
Szívem nem pihen.

Inkább a kínom
Halálra sírom,
Mintsem ily élet
Üdvében éljek.
Míg szívtől-szívig
A vágyak vonnak,
Szívem megnyílik
A fájdalomnak.

Hová rejtőzzem
Erdőn, mezőben?
Minden hiába:
Lét koronája,
Üdv szüntelen
A szerelem.

(1926.)

Goethe

Hárfadal

Kit nem várt könnyes-bús kenyér,
Ki nem sírt gondvetette ágyban
Virrasztva, nem hisz, nem remél
Az égi szent Hatalmasságban.

Te útat nyitsz az életen,
Embert bűnével hagysz magára,
S nyomába jár a gyötrelem,
Mert bűnnek bűnhődés az ára.

(1926.)

Goethe

Vándor éji dala

I.

Ó te áldott égi jó,
Búra, bajra enyhed árad,
Kétszeres vigasztaló,
Hol kétszerte sujt a bánat.
Kéj és kín miért, mivégre?
Fáraszt már e küzdelem!
Égi béke,
Jöjj, pihenj le keblemen!

II.

Minden bérceen, ormon
Csend ül,
Nem érzesz lombon, mig repül,
Lehelletet.

Kihalt a madárdalos erdő,
Várj, már a perc jó
S nyugtod leled.

(1923).

Goethe

Ganyméd

Fénypalástod reggel
 Izzón rámragyog,
 Tavasz, szerelmem!
 Ezer szerelmi vággyal
 Szívembe pezsdül
 Örök heved hullámozó
 Szent gyönyöre.
 Te végtelen szép!
 Bár karjaim közé
 Szoríthatnálak!

Míg alétan hullok
 Kebled fölé,
 Dús füved, virágod
 Illata szívembe száll.
 Perzselő szomját
 Halkan hűsíti
 Lág hajnali szél.
 A völgy ködéből
 Csalogány csábít, hívogat.
 Megyek, megyek már.
 Merre? Ó hová?

Fel a magasba!
 Ott lengnek a felhők,
 Lebegnek a felhők,
 Szívem vágját követve.
 El, el!
 A szárnyatokon
 Fel, fel!
 Egymást ölelve,
 Öledben égbe fel,
 Mindenható Atyám!

(1929).

Goethe

Vigasz a könyekre

Mi bánt, miért vagy bánatos,
Hisz' minden él, örül?
Te titkon sírtál: látható
'A köny szemed körül.

„Ha sírtam is magánosan,
Enyém a fájdalom,
A szívem enyhül édesen,
Ha könyem onthatom“.

Jöjj, hívnak víg pajtásaid,
Keblünkre, hű barát!
Ha veszteség ért, ne sirasd,
Jer, üld vidám torát!

„Zaj s lárma közt szegény szívem
Baját nem sejtitek,
Mi nem veszett el, kínosabb
Sosem találni meg“.

No pattanj fel csak szaporán,
Törj, ifju vér, elő!
Korodban visszaszerzi még
Bátorság és erő.

„Ó vissza nem szerezhetem,
Oly régen elhagyott.
Már messze jár, felém ragyog,
Mint égi csillagok“.

Csillagra vágyini hasztalan:
Öröm, ha tündököl,

Sok boldog éjszakán reá
Tekintni nagy gyönyör.

„Sok boldog, szép napomra ily
Gyönyörrel nézni jó,
Hadd sírjak hát sok éjszakán,
Míg hull a könnyfolyó.“

(1930).

Heine

A dalok könyvéből

I.

Rózsát, lilomszált, napot és galambot
 Rajongva daloltak szerelmi hangok.
 Nem kedvesem egy se, kedvem terem egyre:
 A legeslegszebbre, az egyetlenegyre:
 Szívéből szállnak legszebb hangok,
 Rózsák, liliomszál, a nap és galambok.

II.

Csendesen csendül szívem
 Szép tavasz dalára.
 Szállj, kis hírvivőm, hiven,
 Szállj a messze tájra.

Szállj tovább, hol kis lak áll
 Vadvirág ölében.
 Ott virít egy rózsaszál,
 Szólj: köszöntöm szépen.

III.

Klarisszhoz

Késő mosoly ragyog szemedből,
 Ajkadra késő sóhaj ül.
 Régen kihalt az édes érzés,
 Mit megvetettél hűtlenül.
 Későn viszonzod hű szerelmem.
 Szívemről úgy pereg le már
 Szerelmi vágy, tüzes tekintet,
 Mint sirhalomról napsugár.

*

Szeretném tudni: árva lelkünk
 Hová tűnik, ha meghalunk?
 Hová a láng, a hamvadó tűz,
 Hová utolsó sóhajunk?

(1929.)

IV.

A lótusz óvja naptól
 Kelyhét szemérmesen
 És álmodozva várja
 Az éjt, ha megjelen.
 A hold szemérmes párja.
 Szelíd fény költi fel
 És illatos fejről
 Lehull a szűz lepel.
 Virágzik, izzik, fénylik
 S némán magasba tör,
 Sír, sóhajt áradozva.
 Szerelme kín s gyönyör.

V.

Észak kopár hegyormán
 Egy bús fenyő telet,
 Míg szunnyad, eltakarja
 A jég s a hólepel.

Egy pálma minden álma,
 Ki messze délen él
 S egy forró szirt tövében
 Árván s busan remél.

VI.

A régi szép meséknek
 Tündére int felém
 S hallom, zengőn zenélnek
 Varázsország terén.

Hol óriás virágok
 Aranyban fürdenek
 S ha nászra vár a párjok,
 Szelíd arcuk remeg.

Beszél az erdő fája
És karban énekel,
Patak zenél hozzája,
Ha tánra nóta kel!

Hallasz szerelmi sóhajt,
Mily nem hangzott soha
S vár itt, mit szíved óhajt,
Édes gyönyörcsoda.

E szép világba menni
A szívem vágya nagy,
Nem lenne kínom semmi,
Boldog lennék s szabad.

Büvös tündérvilágom,
Ó haggy álmodni még!
De reggel oszlik álmod,
Mint csalfa bűborék!

(1930.)

Stefan George

Éji himnusz

Két türkisz kék szemed. Dús fénye — egyre
Pazar varázs. Remegve várok egyre.
A lőre bazsamú! hull! lány ruhád.
Ládd, álmod írt nem ad.

Ős istenekhez ily szigor nem illeti.
Midőn egy ifjút feltüzelt az ihlet
S a tarka, lelkesült tömegre hatva.
Az alvilág bus ösvényére lépett.
Kegyük repült a drága áldozatra.
Szelíd mosollyal áldva lenn a népet.

Hol késtem én az áldozó nap óta?
Szerelmes szellők nem szántak halálnak?
Dalom nem volt, míg kürtök harsogának,
Örömnök örvendő nap-óda?

Ha lelked lángja rám ragyogna, hidd el
S dús szempillád alól halált orozna,
Boldog reményt felednék könnyű hittel,
Erényt gunyolva: árnyak röpke lep!e!
Utólszor zengne rólad egy zsolozsma
És porba hullnék, mint egy esti lepke.

(1908.)

Stefan George

Uj szerelmek lakomája

Arany holdakkal, csillagokkal fedve
A sátor éke, mint ég kéke, bársony.
A polcon pillért karcsu kanesó fed be:
Zöld malachit s tejszínü alabástrom.

A rézcsillár — lengetve lenge táncot —
Biborfényt hint barázdás homlokokra,
Bő burnusz leple, titkot rejt a ráncod,
S te sem hiányzol, mirtusz szűzi bokra.

Hús csepp ha kezd halk neszt a szőnyegen,
Mit selymes szálak szóttek süppedőre,
A hű apród, jelt lesve, ott terem
S a hoszpodár elé hajlongva lép.
Varázskut ködje hull a holt időre,
Mikor még egykoron király valék.

(1908.)

Stefan George

A bajnok

A karja — bámulatraméltó és csodás —
Jobb tomporán pihen. Ragyogva tűz a nap
Izmos testére s homlokán a dús
Babérra. Sűrű bámépszok során
Rivalgó üdv hullámzik, hol halad
A tarka, lombtakarta ucca meztén.
Ölbéli gyermek anyjától tanulja
A hőst nevéen örömmel üdvözölni
S elé szelíden szórni pálmaágat,
Indul. Mint bős oroszlán, büszke lábbal,
Zordan. Sok meddő híri év után
Az ország dísze. Nem becsülve számát
Ujjongó hadnak s elkerülve némán
Dicső szülők kevély tekintetét.

(1920.)

Friedrich Gottlieb Klopstock

A „Messiás“-ból

Zengd ember megváltását, örökéletű lelkem,
 Messiás mit a földön végzett ember-alakban.
 Kínt szenvedt, kiadá lelkét s mennyekbe dicsőült
 S Ádám bűnös utódát Istennél új kegyre emelte.
 Ez lett Úr akarata. Hiában kelt fel a Sátán
 S Juda hasztalanul lázadt Isten fia ellen,
 Elvégezve a mű s elnyerve a bűnre bocsánat.
 Ó nagy Tett, egyedül bár irgalom Istene ismer,
 Megközelíthet-e Költő lelke a messze ködéből?
 Jöjj te, Teremtő Szellem, akit most térden imádok,
 Ihlesd hű követőd lelkét ragyogó szépséggel,
 Ébreszd égi erővel s vérted mennyei tüzzel,
 Mert Te az isteni titkok mélységébe tekintesz
 S porból lett embernek állasz templomi tornyul.
 Adj most tiszta szívet! Gyarló hangom, remegőn bár,
 Zengjen az isteni Megváltóról s messzire hasson,
 Szent kegyed áraszd rá veszedelmes pályafutásán.
 Emberek, égi malaszt bölcs földi tudói, mit akkor,
 Nyertetek el, mikoron Teremtőnk lelke megenyhült,
 Halljátok dalomat s főként ti, igazszívű hívők,
 Mennyei Tolmácsunk meghitt és drága barátai,
 Kikre utolsó Itélet vár lelki reményül,
 Zengjétek velem isteni sorsát Üdvözítőnknek!

(1930.)

Nicolaus Lenau

A hóvirág

1.

1. Drága virágszál,
Ilyen korán már
Meggjöttél újra?
Köszöntlek híven,
Kis hóvirágom!
2. Szeliden szunnyadt
Szirmod, mint rétnék
Többi virága,
Drága virágszál,
Kis hóvirágom!
3. S te érezted meg
Először mégis
Tavaszi csábító
Friss levegőjét,
Kis hóvirágom!
4. Szivembe szintén
Tavaszi volt régen
Szébb, mint szerelmem
Minden virága,
Kis hóvirágom!

2.

1. Drága virágszál,
Kis hóvirágom,
Tudod, mi vagy te?
A hit virága.

2. Hiszel az első
Égi hívásnak,
Kebled kitárva,
Sietsz elébe.
3. Tavasz van újra,
Bár köd felhője
És fagy szellője
Írigyen rejtik.
4. Te hittél mégis
A régvárt, égi
Csodás tavaszban,
Hogy újra megjött.
5. Kebled kitárod
De fagy hulláma
Orvul halált fúj
Szegény szivedbe.
6. Elhervadsz, nem baj!
De kis virágod
Hívó szép lelke
Örökre köztünk!

(1931)

Detlev von Lillencron

Anyámnak

Halvány kezeddél buzgón varrogattá!
Éjjel reám — szorgoskodón, szeretve!
Szelíd szemeddel égi áldást adtál
Híven reám — gondoskodón, epedve!
Ha megpihentél halkan lábaimnál,
Védteél, anyám — aggódón és remegve!
Sírhalmodon csak kósza szél suhan már:
Csókod talán — a sírban sem feledve!

(1931.)

Ott marad sok jó emberünk.
Magas legyen emlékeünk.

Német népdal

Katonanóta

Hol is kezdjem, hogy is mondjam,
Hogy is tudnám a legjobban?
Rágyujtok egy víg nótára.
Ejahujahaj.

Spanyolország hős királya
Sok vitézt küld messze tájra.
Kik katonát toboroznak.
Ejahujahaj.

Augsburg felé igyekeznek,
Svábok földjén gyülekeznek,
Velük tart az ország népe.
Ejahujahaj.

Vár a király itókája,
Odamegyünk seregszámra,
Előállunk sorozásra.
Ejahujahaj.

Sorakozunk egy ezreddel
És esküszünk becsülettel
Hűséget a lobogóra.
Ejahujahaj.

Igy indulunk frank határra,
Ott édes bort kapunk már ma
És fekete levest rája.
Ejahujahaj.

Magas hegyen átalkeünk,
Ott marad sok jó emberünk.

Háboruban így pihenünk.
Úristenünk, panaszt teszünk.

Pontremoli felé megyünk.
Hej, keserű a kenyerünk
És utána nagyot nyelünk.
Ejahujahaj.

Portugáliába érünk,
Itt már fogytán van a pénzünk,
A gúnyánk is rongyos nekünk.
Ejahujahaj.

Három hónap beletellett,
Hogy harcoltunk spanyol mellett.
Sok vitézünk odaveszett.
Uramisten, panaszt teszek!

Spanyolország hős királya
Hat öszvérrel elbocsátja
Tisztjeit sok aranypénzzel,
Szegény zsoldos örömeivel.

De a tiszték összeálltak,
Megcsalták a katonákat.
Uram, halld panaszos számat:
Verd meg érte valahányat!

E dalt Bauhof János írta,
Ki a csatát végigvívta
S eltemették egy frank sírba.
Ejahujahaj.

(1931.)

Rainer Maria Rilke

Az olajfák kertjében

A szürke lomb alatt szürkén halad,
 Hogy hús olajfák bús hegyére érjen.
 S porlepte homlokát — magánya itt szabad —
 Tikkadt, poros kezébe rejti mélyen.

Csak ennyi, nem több. S itt a végek vége.
 Most menjek vissza én, a megvakult
 S hirdessem, hogy Te vagy, — kívánja béke —
 Ha nem látlak, hitem ha porba hullt?

Sehol se látlak. Képed nem ragyog
 Bennem. Se másban. Kőbe sem vagy ott.
 Sehol se látlak. Minden elhagyott.

S a monda szól: Egy angyal megjelent.
 Miért egy angyal? Megjelent az éj
 S hűen hullámozott hulló lomb felett.
 'Alvó tanítvány teste reszketett.
 Miért egy angyal? Megjelent az éj.

Az éj olyan volt, mint a többi éjjel,
 Így mult ezer éjszaka már.
 Kövek, kutyák heverték szerteszéjjel.
 Ó, ily setét, ily bús-magános éjje!
 Csak egyre vár: egy új hajnalra vár.

Mert angyal nem száll ily imádkozóra
 S miatta éj örökké nem setét.
 Árván marad, ki elveszté hitét.
 Elúzi atyja, nem vágy tudni róla.
 S áldó karját nem tárja anyja szét.

(1920.)

Charles Baudelaire

Amor a halálfőn

(Egy régi rajz után)

No nézd, a csintalan betyár
Szerelmi zajt megún:
Halálfő lett a trónja már,
Játéka gúny.

Csöpp szálmaszálán tarka hab
Röpülget égre fel,
A tréfás célnak hold s a nap
Jól megfelel.

A csillogó víg búborék
Színes való.
Hablelke kél s már vége rég:
Mint álom, illanó.

Alatta csont halálfej ül,
Vigyorgó emberarc,
Mit torzra dúlt kegyetlenül
Szerelmi harc.

S míg száll a szalmán habgolyó,
Ez nyög, jajong:
„Nem volt-e borzalmas, bohó
Játék elég, bolond?”

Mi szádból pattan ég felé,
Haláltszülön,
A lelkem kincse ég belé:
Agyam, vérem, velőm!”

(1922.)

Charles Baudelaire

Spleen

Mint zord, esős vidék királya szenvedek,
Ki dús és dicstelen, ifjú és bús öreg,
A megvetett jogar kezében durva bot,
Megúnja hű ebét s más kedvelt állatot.
Nem vigasztalja meg dús vadja, sólyma sem.
Se népe, mely kimúl trónjával szembe lenn,
Kegyetlen homlokán fáradt mosoly sem ül,
Pengetve víg bohóc lantját ügyetlenül.
Királyi ékes ágy sirboltja már csupán,
S nem örvend túlmerész, szemérmetlen ruhán,
Mit udvarhölgyein lát víg éjféli előtt,
Kik ifju váz helyett daljának nézik őt.
Az alkimista bölcs se változtatja át,
Lelkében elmerül a bús salak tovább.
Vérfürdő sem segít, mit ontott Róma rég,
S csak aggott zsarnokok emléke őrzi még.
A néma holttetem nem éled erre sem:
Vér helyett Léthe-víz foly benne csendesen.

(1922.)

Charles Baudelaire

A sirály

Hajós nép tréfa kép sirályt ejt bús rabúl,
A tenger szálldosó, iromba szárnyasát
S a foglya ott marad közömböc útasúl,
Míg száll a gyors hajó vad, mély örvényen át.

A nyilt fedélzeten a lég királya itt
Esetlen, félszeg és szánalmasan, sután
Leszegzi hófehér, hatalmas szárnyait:
Lapátok csüggnék így uszó hajó után.

A szárnyas útitárs be ernyedt, csüggeteg,
Nemrég remek, de most be torz, be rút madár!
Egyik ráorditoz, hogy csőre megremeg,
Röptét gunyolva más, sántán vihogva jár.

A Költő is sirály viharfelhők fölött,
Vadröptü vészkirály, ki ijászon nevet,
De rögre számüzötten, gúnykacaj között
Emelve szárnyait, lent járni elfeled.

(1931.)

Charles Baudelaire

Az ellenség

Bús ifjuságomon, mint vad vihar felett,
Itt-ott se tünt elő tündöklő napsugár,
Lesújtottak reá villámok, fellegek:
Kevés érett gyümölcs maradt kertembe már.

Igy értem lassan el eszméim őszhavát,
Az áradt, dúlt talajt hol egybehordhatom.
Kerüljön most elő gereblye és lapát.
Sok gödröt vájt a víz: megannyi sirhalom.

S ki tudja, lelnek új álomvirágaim
E meddő földbe, mint tenger szik partjain,
Erőtadó, titkon tápláló nedveket?

Ó kin, ó jaj! Éltünk habzsolja rút Idő,
E titkos ellenség rágsál szívünk felett
S bulló vérünk torán gyarapszik, nagyra nő.

(1931.)

Paul Verlaine

Őszi dal

Az őszi lant
Hurján a hang
Fájva búg.
Gyötrik szívem
Régi búk.

Hervadt határ
Halvány, ha már
Int a vég.
Sok szép napom
Emléke rom,
S könnyem ég.

S az út porán
Űz mostohán
Őszi szél.
Szállok tova,
Mint tétova
Hullt levél.

(1922.)

Paul Verlaine

Városra halkan hull eső...

(Arthur Rimbaud)

A könny szivemre permetez,
Míg hull városra halk eső.
Mily bánat útott cseppje ez,
Hogy szivem könyező?

Ó, langyos zápor halk neszét,
Míg hull a földön, háztetőn,
Hervadt szivemre hinti szét,
Ó, dallá vált esőm!

Miért sir okta'an szivem?
Hisz' már nem is szív, nem dobog.
Miért? Mert elhagyott hivem?
E gyászra nincsen ok.

Ha könny okát nem ismered,
Jobban gyötörnek bús bajok:
Ha nem gyülöl, ha nem szeret,
Szívem jobban sajjog.

(1922.)

Paul Verlaine

Kyrie eleison

Irgalmazz nekünk, Urunk!
Krisztus, irgalmazz nekünk!

Tisztességre vidd utunk,
Győzd le minden ellenünk,
Irgalmazz nekünk, Urunk!

Őrizd meg mi szent hitünk,
Míg a bűn elől futunk.
Krisztus, irgalmazz nekünk.

Rostálj gonddal, mint maguak
Búzáat rostán átvetünk,
Irgalmazz nekünk, Urunk!

Térdrehullva kérlelünk,
Boldog hitre váltsd szavunk.
Krisztus, irgalmazz nekünk.

Szeretettel hintsd utunk,
Térdrehullva kérlelünk,
Irgalmazz nekünk, Urunk!

Adj, Urunk, Reményt nekünk.
Boldogságot, Krisztusunk.
Krisztus, irgalmazz nekünk.

Irgalmazz nekünk, Urunk!

(1922.)

Oscar Wilde

Chanson

Fehér galambot, arany gyűrűt
Ajándékoztam félve neked,
Hogy ráakasszam tört szívemet:
Te nékem egy fát és kötelet.

Én jázmin és mirtuszkoszorút,
(Fehér rózsában szűz gyönyör él.)
Te bús borostyánt, ciprusokat.
(A hóvirág, ó, tiszta fehér.)

Elefántcsont kastélyt adtam neked én.
(Piros rózsában vágy tüze ég.)
Te négy szál deszka sötét falát,
(A rozsmaringban ring a hűség.)

Rád három kérő vár epedőn,
(Halotti sóhaj a gyom eltemet.)
Rám háromlábnyi homokgödör,
(Virulj liliomszál, a sirom felett.)

(1919.)

Oscar Wilde

Az örömtanya

A holdvilágná! ballagunk,
Zenére halkul el szavunk
Utszéli víg örömtanyán.

Tánc járja lárma, zaj között,
Mit eltompít a vén küszöb,
Lágy Strauss-keringő dallamán.

Árnyak csapatja ott halad,
Mint gépies, groteszk alak,
Szeszélyes arabeszk-szegély.

Visszhangos ablakok megett
Forgó kísértet úgy lebeg,
Mint szél szárnyán hulló levél.

Ott karcsú, rút csontvázduett.
Ijesztő szürke sziluett
Lejt menüettet szaporán.

Majd körbe-körbe, karba-kar
Lágy sarabandét lejt a kar,
Csengő kacaŋ csendü! nyomán.

Itt egy bohó, pajzán csoport,
Mint játszi szellem, víg kobold.
Vad rigaudont jár szilajon.

Majd furcsa bábufej, sötét,
— Rút szájában szivarka ég —
Kinyúl az erkélyablakon.

A holtak örvénytánca ez:
Por porhüvelytársat szerezh, —
Igy szólok kedvesemhez én.

De gyors zenére hirtelen
Társam kaput nyit, benn terem:
Szűz szerelem vad kéj ölén.

Egyszerre forr a zürzavar,
A tánc kifárad csakhamar,
Árnyék se lejt a ház falán.

S az út során a völgy alatt
Ezüst papucsban kél a nap,
Mint egy megejtett szűzleány.

(1900.)

II.

Ki az, ki a lelket látni kívánta?

Nézd természetet, arcodat, a személyeket, tárgyakat,
az állatokat, fákat, a hullámzó vizeket, szik-
lákat és homokbuckákat.

Mind lelki örömet rejt és remeg tovább.

Hogy halhat meg hát és hullhat liant alá az eleven
test?

A te élő tested és minden férfi vagy nő eleven teste
részenként kisíklík a halottmosó kezei közül
s kedvező szférák közé lebeg.

S magával viszi, mi véle összenőtt a születés per-
cétől a halál pillanatáig.

Mint a betű, ha szedő szedi, megrögzíti mását a
gondolatot és lényeges értelmet.

Ugy rögződik meg a férfi és nő lényege és élete a
testben és lélekben.

Mindegy, hogy halála előtt, vagy halála után.

Ime, a tested zár s ez a jelentése, lényeges értelme,
a tested zár s ez a lélek.

Bárki is vagy, dicső és isteni a te tested és tested
bármely része!

*

Ó, embertársam, jöjj felém! Ó, te meg én, még csak
mi ketten és végül csak mi ketten.

Ó, csak egy szót s előttünk végtelenbe világít az ös-
vény!

Ó, mily leírhatatlan és szabad! Szilaj muzsika!

Ó, kéz a kézben — ó, üdítő gyönyör — ó, még egy
kíváncsozóval és szeretővel több.

Ó, siess, erősen hozzám simulva, siess, siess előre,
velem.

(1923.)

Tartalom

I. EREDETI KÖLTEMÉNYEK

Két lélek találkozik	— — — — —	5
Mártha	— — — — —	6
Emlékezés anyámra	— — — — —	7
Vallomás	— — — — —	8
Vándormadár dala	— — — — —	9
Isten béránya	— — — — —	10
Bucsú az ifjuságtól	— — — — —	11
Uj Prometheus	— — — — —	12
Ovidius Tomiban	— — — — —	15
Hósi halál	— — — — —	14

II. MŰFORDÍTÁSOK

Alexandri: Csillagok	— — — — —	17
Eminescu: Szonett	— — — — —	18
Octavian Goga: Petőfihez	— — — — —	19
Octavian Goga: Flammarundi	— — — — —	21
Lucian Blaga: Régi emlékek csendjében	— — — — —	22
Emil Isac: Várás	— — — — —	23
Emil Isac: Holt város	— — — — —	24
Eugen Florea: A költő álma	— — — — —	25
Eugen Florea: Boldogság	— — — — —	26
Adolf Donath: A próféta	— — — — —	27
Adolf Donath: Uccai énekes a ghejtóban	— — — — —	30
Goethe: Szüntelen szerelem	— — — — —	32
Goethe: Hárfadal	— — — — —	35
Goethe: Vándor éji dala	— — — — —	34
Goethe: Ganyméd	— — — — —	35
Goethe: Vigasz a könyekre	— — — — —	36
Heine: A dalok könyvéből	— — — — —	38
Stefan George: Éji himnusz	— — — — —	41

Stefan George: Uj szerelmek lakomája	— —	42
Stefan George: A bajnok	— — — —	43
Friedrich Gottlieb Klopstock: A „Messiás“-ból		44
Nicolaus Lenau: A hóvirág	— — — —	45
Detlev von Lilieneron: Anyámnak	— — — —	47
Német népdal	— — — —	48
Rainer Maria Ricke: Az olajfák kertjében	—	50
Charles Baudelaire: Amor a halálfőn	— — —	51
Charles Baudelaire: Spleen	— — — —	52
Charles Baudelaire: A sirály	— — — —	53
Charles Baudelaire: Az ellenség	— — — —	54
Paul Verlaine: Őszi dal	— — — —	55
Paul Verlaine: Városra halkan hull eső	— —	56
Paul Verlaine: Kyrie eleison	— — — —	57
Oscar Wilde: Chauson	— — — —	58
Oscar Wilde: Az örömtanya	— — — —	59
Walt Whitman verseiből	— — — —	61

